

Povodom 60. godišnjice Centra za balkanološka ispitivanja Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

Ove godine navršava se 60 godina postojanja i rada Centra za balkanološka ispitivanja, najstarije naučne jedinice u Akademiji nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. U toku ovih šest decenija Centar je rastao zajedno s matičnom Akademijom, ostvarujući zavidne uspjehe u svojoj djelatnosti. Duga je lista inovativnih istraživanja, skupova, savjetovanja i publikacija, pokrenutih i uspješno provedenih tokom svih ovih godina. O tome je govoreno i pisano na više mjesta. Međutim, ovdje je posebno naglasiti da je većina tih naučnih poduhvata označila pozitivnu prekretnicu i metodološki iskorak u izučavanju razmatrane problematike.

Takvu uspješnu i raznovrsnu djelatnost, Centar je mogao ostvariti zahvaljujući specifičnoj organizaciji koja podrazumijeva postojanje jednog radnog jezgra u Sarajevu i određen broj aktivnih članova s područja bivše Jugoslavije koji djeluju u različitim naučnim disciplinama. U početku je Centar imao deset članova, ali se taj broj ubrzo povećao na stalnih 14 – 16 članova, a do sada je u ovoj instituciji djelovalo ukupno 38 članova. Ovo je prilika da se sjetimo svih ovih izvanrednih naučnika, vrhunskih predstavnika svojih disciplina koji su svojom djelatnošću u okviru Centra u ogromnoj mjeri doprinijeli i još uvijek doprinose, uspjehu i održanju ove institucije i balkanologije uopšte.

Osnivački saziv Centra za balkanološka ispitivanja iz 1963. godine činili su prof. dr. Franjo Barišić, klasični filolog iz Beograda, prof. dr. Alojz Benac, arheolog, redovni član ANUBiH iz Sarajeva, prof. dr. Borivoj Čović, arheolog praistoričar, redovni član ANUBiH iz Sarajeva, prof. dr. Stane Gabrovec, arheolog praistoričar, redovni član SAZU iz Ljubljane, prof. dr. Milutin Garašanin, arheolog, redovni član SANU iz Beograda, prof. dr. Radoslav Katičić, indoeuropeist i klasični filolog, redovni član JAZU (danas HAZU) iz Zagreba, prof. dr. Esad Pašalić, arheolog, klasični filolog i istoričar iz Sarajeva, prof. dr. Duje Rendić-Miočević, arheolog, redovni član HAZU iz Zagreba, dr. Dimitrije Sergejevski, arheolog i epigrafičar iz Sarajeva i prof. dr. Mate Suić, klasični filolog, arheolog i istoričar, redovni član HAZU iz Zagreba.

Od tog vremena pa do sredine 90-ih godina prošlog vijeka, kao članovi Centra djelovali su i prof. dr. Idriz Ajeti, albanolog, redovni član ANUK iz Prištine, prof. dr. Branimir Bratanić, etnolog iz Zagreba, prof. dr. Nenad Cambi, arheolog, redovni član HAZU iz Splita, prof. dr. Branislav Đurđev, istoričar i orijentalist, redovni član ANUBiH iz Sarajeva, dr. Božidar Ferjančić, vizantolog iz Beograda, prof. dr. Nedim Filipović, filolog i orijentalist, redovni član ANUBiH iz Sarajeva, prof. dr. Petar Ilijevski, klasični filolog i istoričar, redovni član MANU iz Skoplja, dr. Špiro Kulišić, etnolog iz Beograda, prof. dr. Živko Mikić, antropolog iz Beograda, prof. dr. Fanula Papazoglu, klasična istoričarka i epigrafičarka, redovna članica SANU iz Beograda, prof. dr. Mihailo Petruševski, filolog i istoričar, redovni član MANU iz Skoplja, prof. dr. Nikola Tasić, arheolog praistoričar, redovni član SANU iz Beograda i prof. dr. Marin Zaninović, arheolog iz Zagreba. Rukovodioci Centra u ovom razdoblju bili su akademik Alojz Benac (1963–1989) i akademik Borivoj Čović (1989–1995). Nažalost, priroda je učinila svoje, te izuzev akademika Nenada Cambija, niko od navedenih naučnika više nije među nama.

Tokom poslijeratne konsolidacije Centra, krajem prošlog i početkom ovog vijeka, rukovodstvo ove institucije preuzimaju prof. dr. Marko Šunjić, medijevalist, redovni član ANUBiH iz Sarajeva (v.d. direktora 1996–1998) i prof. dr. Dževad Juzbašić, istoričar, redovni član ANUBiH iz Sarajeva (v.d. direktora u periodu 1998–2008, direktor u periodu 2008–2021). U prvim decenijama 21. vijeka došlo je i do šire obnove članstva, a u ovom periodu Centru se po prvi put priključuju i naučnici izvan bivše Jugoslavije. Nažalost, dvoje od tih novih članova, prof. dr. Bernhard Hänsel, arheolog, redovni član DAI iz Berlina i prof. dr. Vesna Girardi-Jurkić, arheologinja iz Pule, više nisu među živima.

Aktuelni članovi Centra su prof. dr. Adnan Busuladžić, arheolog klasičar iz Sarajeva, akademik Nenad Cambi, arheolog iz Splita, prof. dr. Blagoje Govedarica, arheolog praistoričar, dopisni član ANUBiH iz Berlina/Sarajeva, doc. dr. Aladin Husić, osmanist iz Sarajeva, akademik Dževad Juzbašić, istoričar iz Sarajeva, prof. dr. Adnan Kaljanac, arheolog iz Sarajeva, prof. dr. Esad Kurtović, medijevalist iz Sarajeva, prof. dr. Friedrich Lüth, arheolog, redovni član DAI iz Berlina, prof. dr. Ante Milošević, arheolog iz Splita, prof. dr. Johannes Müller, arheolog, redovni član DAI iz Kiela, prof. dr. Lejla Nakaš, filološkinja iz Sarajeva, prof. dr. Aleksandar Palavestra, arheolog iz Beograda, doc. dr. Aiša Softić, etnolog iz Sarajeva i prof. dr. Ljubinka Biba Teržan, arheologinja, redovna članica SAZU iz Ljubljane. Rukovodilac Centra od 2021. je dopisni član ANUBiH Blagoje Govedarica.

Shodno aktuelnim mogućnostima, članovi i rukovodstvo Centra za balkanološka ispitivanja nastoje održavati i pospješivati aktivnost ove naučne institucije. Svesrdna podrška matične Akademije i svijetli primjer prethodne generacije, na čije rezultate se u velikoj mjeri oslanjamo, daju nam nadu da će i dalji rad biti uspješan.

Blagoje Govedarica

Zum 60. Jahrestag des Zentrums für Balkanforschungen der Akademie der Wissenschaften von Bosnien und Herzegowina

Im Jahr 2023 begeht das Zentrum für Balkanforschungen sein 60-jähriges Bestehen und gilt damit als die älteste Forschungseinheit der Akademie der Wissenschaften und Künste von Bosnien und Herzegowina. Während dieser sechs Jahrzehnte hat das Zentrum in enger Verbindung mit der Mutterakademie beeindruckende Erfolge in seinen Aktivitäten erzielt. Eine Vielzahl innovativer Forschungen, Tagungen, Konsultationen und Publikationen wurde ins Leben gerufen und erfolgreich umgesetzt, wovon bereits an verschiedenen Stellen ausführlich berichtet wurde. Es sei jedoch hervorgehoben, dass viele dieser wissenschaftlichen Unternehmungen einen bedeutenden Wendepunkt und methodischen Durchbruch in der Erforschung ihrer jeweiligen Thematik markierten.

Diese bemerkenswerte und vielseitige Tätigkeit konnte das Zentrum dank einer spezifischen Organisationsstruktur erreichen – der Präsenz eines Kerns in Sarajevo einerseits sowie einer bestimmten Anzahl aktiver Mitglieder aus dem Gebiet des ehemaligen Jugoslawiens andererseits, die in verschiedenen wissenschaftlichen Disziplinen tätig sind. Zu Beginn zählte das Zentrum zehn Mitglieder, doch bald darauf stieg die Zahl auf konstante 14 bis 16 Mitglieder. Insgesamt waren bisher 38 Mitglieder für diese Institution tätig. Dies ist eine Gelegenheit, an diese herausragenden Wissenschaftler und führende Vertreter ihrer Disziplinen zu erinnern, die durch ihre Aktivitäten innerhalb des Zentrums maßgeblich zum Erfolg und Bestand dieser Institution sowie der Balkanologie insgesamt beigetragen haben und weiterhin beitragen.

Die Gründungsmitglieder des Zentrums für Balkanforschungen waren Prof. Dr. Franjo Barišić, klassischer Philologe aus Belgrad, Prof. Dr. Alojz Benac, Archäologe, ordentliches Mitglied der AWKBH aus Sarajevo, Prof. Dr. Borivoj Čović, Urgeschichtler, ordentliches Mitglied der AWKBH aus Sarajevo, Prof. Dr. Stane Gabrovec, Urgeschichtler, ordentliches Mitglied der SLAWK aus Ljubljana, Prof. Dr. Milutin Garašanin, Archäologe, ordentliches Mitglied der SAWK aus Belgrad, Prof. Dr. Radoslav Katičić, Indogermanist und klassischer Philologe, ordentliches Mitglied der JAWK (heute KAWK) aus Zagreb, Prof. Dr. Esad Pašalić, Archäologe, Historiker und klassischer Philologe aus Sarajevo; Prof. Dr. Duje Rendić-Miočević, Archäologe, ordentliches Mitglied der KAWK aus Zagreb, Dr. Dimitrije Sergejevski, Archäologe und Epigraphiker aus Sarajevo sowie Prof. Dr. Mate Suić, Archäologe und Historiker, ordentliches Mitglied der KAWK aus Zagreb.

Von dieser Zeit bis Mitte der 90er Jahre des letzten Jahrhunderts waren auch folgende Wissenschaftler als Mitglieder des Zentrums tätig: Prof. Dr. Idriz Ajeti, Albanologe, ordentliches Mitglied der AWKK aus Priština, Prof. Dr. Branimir Bratanić, Ethnologe aus Zagreb, Prof. Dr. Nenad Cambi, Archäologe, ordentliches Mitglied der KAWK aus Split, Prof. Dr. Branislav Đurđev, Historiker und Orientalist, ordentliches Mitglied der AWKBH aus Sarajevo, Dr. Božidar Ferjančić, Byzantinologe aus Belgrad, Prof. Dr. Nedim Filipović, Philologe und Orientalist, ordentliches Mitglied der AWKBH aus Sarajevo, Prof. Dr. Petar Ilijevski, klassischer Philologe und Historiker, ordentliches Mitglied der MAWK aus Skoplje, Prof. Dr. Špiro Kulišić, Ethnologe aus Belgrad; Prof. Dr. Živko Mikić, Anthropologe aus Belgrad; Prof. Dr. Fanula Papazoglu, klassische Historikerin und Epigraphikerin, ordentliches Mitglied der SAWK aus Belgrad, Prof. Dr. Mihailo Petruševski, Philologe und Historiker, ordentliches Mitglied der MAWK aus Skoplje, Prof. Dr. Nikola Tasić, Urgeschichtler, ordentliches Mitglied der SAWK aus Belgrad und Prof. Dr. Marin Zaninović, Archäologe aus Zagreb. Die Leiter des Zentrums in dieser Zeit waren Prof. Dr. Alojz Benac (1963-1989) und Prof. Dr. Borivoj Čović (1989-1995). Bedauerlicherweise sind bis auf Prof. Dr. Nenad Cambi keine der genannten Wissenschaftler mehr unter uns.

Während der Konsolidierung des Zentrums in der Nachkriegszeit der späten 90er Jahre und zu Beginn dieses Jahrhunderts übernahmen Prof. Dr. Marko Šunjić, Mediävist, ordentliches Mitglied der AWKBH aus Sarajevo (kommissarischer Direktor 1996-1998) sowie Prof. Dr. Dževad Juzbašić, Historiker, ordentliches Mitglied der AWKBH aus Sarajevo (kommissarischer Direktor von 1998 bis 2008, Direktor von 2008 bis 2021) die Leitung der Institution. In den ersten Jahrzehnten des 21. Jahrhunderts erfolgte eine umfassendere Erneuerung der Mitgliedschaft, wobei erstmals Wissenschaftler außerhalb des ehemaligen Jugoslawiens dem Zentrum beitraten. Bedauerlicherweise sind zwei dieser neuen Mitglieder, Prof. Dr. Bernhard Hänsel, Archäologe, ordentliches Mitglied des DAI und Prof. Dr. Vesna Girardi-Jurkić, Archäologin aus Pula, nicht mehr unter den Lebenden.

Die aktuellen Mitglieder des Zentrums sind Prof. Dr. Adnan Busuladžić, Archäologe aus Sarajevo, Prof. Dr. Nenad Cambi, Archäologe, ordentliche Mitglied der KAWK aus Split, Prof. Dr. Blagoje Govedarica, Urgeschichtler, korrespondierende Mitglied der AWKBH aus Berlin/Sarajevo, Doz. Dr. Aladin Husić, Osmanist aus Sarajevo, Prof. Dr. Dževad Juzbašić, Historiker, ordentliches Mitglied der AWKBH aus Sarajevo, Prof. Dr. Esad Kurtovic, Mediävist aus Sarajevo, Prof. Dr. Friedrich Lüth Urgeschichtler, ordentliches Mitglied des DAI aus Berlin, Prof. Dr. Ante Milošević, Archäologe aus Split, Prof. Dr. Johannes Müller, Urgeschichtler, ordentliches Mitglied des DAI aus Kiel; Prof. Dr. Lejla Nakaš, Philologin aus Sarajevo; Prof. Dr. Aleksandar Palavestra, Archäologe aus Belgrad, Doz. Dr. Aiša Softić, Ethnologin aus Sarajevo und Prof. Dr. Ljubinka Biba Teržan, Urgeschichtlerin, ordentliches Mitglied der SLAWK aus Ljubljana. Der Leiter des Zentrums ist seit 2021 Prof. Dr. Blagoje Govedarica.

Die Mitglieder und die Leitung des Zentrums bemühen sich dem Umständen gemäß, die Aktivitäten dieser wissenschaftlichen Einrichtung so weit wie möglich aufrechtzuerhalten und zu fördern. Vielseitige Unterstützung der Mutterakademie sowie das leuchtende und wegweisende Beispiel der vorherigen Generation, auf dessen Ergebnisse man sich weitgehend stützen kann, lassen auf eine erfolgreiche Fortführung der Arbeit hoffen.

Blagoje Govedarica